

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

VN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.Redacció i Administració
General Barceló, —1.—2.ª
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol i Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Merç, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Para En Revenjoli. Escoltan i oïren

Arronsada

No hi ha remey, aqueys anticlericals calenxos duen un dimoni cucarell dins el cos que no'ls-e deixa donar passa dreta i les ne fa fer cent per un pas-sol contra Deu, contra sa Relligió, contra Espanya, contra es sentit comú. Perque ¡sabeu que hu son de clarets es qui van contra Deu que no vagen contra Espanya i contra es sentit comú! Tapauli es cap a un que va contra Deu i contra lo que Deu vol. Aqueixa desgracia tenen ets anticlericals! Pero com es una desgracia que ells meteixos la se cerquen, es grans caronyes, se mereixen ben bé que, a forsa d'espolsarlos sa murta els enllomem, els arrenyonem, els «arronsem».

I

Estebetxos des polissardos de «El Liberal»

En fan molts de resultes de sa sentència des Tribunal Suprem condemnant tal paperot a monyir 150.000 pessetes per haver escampada una calumnia feresta contra aquella pobre al-lota de Totana (Murcia). No hi poren consentir no que els hagen d'aplicar la lley! Com estaven avesats aqueys periodistes del dimoni que les deixaven fer trucs i baldufes llevant fames i honres a qualsevol, sobre tot a capellans, frares i monges, ara no hi poren allargar es coll a haver d'esser com ets altres, a haver de respectar ses persones decentes. Per això el dimoni los se'n du de rabia, i no s'aturen de fer potadetes, treuen foc p'ets caixals, fan saboereta, criden, remeulen, bramulen contra En Lacierva, contra sa «Reacció», i naturalment se posen en ridicul, i lo que fan més son riayes. Aquella senyoreta calumniada i En Lacierva les han donada una lliçó d'aquelles més granes. Han dit:—Si? ¿Mos volem tras-tetjar? Idò vetaquí lo que farem: jo, sa calumniada, ab ses 150.000 pessetes compraré paper de s'Estat, i l'entregaré a sa Reyal Academia Espanyola per que, cada any, de sa renda que aqueixes 150.000 pessetes produequin, se doni un premi an es periodista que durant tot aquell any haja fet des seu ofici ab major severitat moral i ab mes respecte an el proisme.—I jo, misser defensor, d'ets honoraris que cobraré d'aquest plet (perque «El Liberal» ha perdut en costes), depositaré a un «banc d'Estalvis» llibretes de 250 pessetes p'ets caixistes i demés feynetjadors de ses imprentes que se sien portats millor com homos i com a trebayadors.

Ab això aquella senyoreta i En Lacierva han donat es gran porro, sa gran betcollada a tots ets escriguedoretjos anticlericals qu'escriuen es paperot de ses 150.000 o fan de merdaceaners d'aquella mala ànima. Aqueixes ofertes de sa senyoreta calumniada i d'En Lacierva han fet perdre an ets anticlericals el mon de vista, ¿i qu'han fet ells? Es periodistes anticlericals han declarat solemnement que no acceptarán tals premis des produete de ses 150.000 pessetes; i es president des tipografes (caixistes) de Madrit ha declarat que

es caixistes no admetrán ses llibretes de 250 pessetes d'En Lacierva. Pero a uns i altres s'escopeta les ha feta fetxida, per que si es periodistes amies de «El Liberal» no volen aquells «premis» d'aquella senyoreta, les abras-sarán ab ses dues mans es periodistes dignes i decentes, que no volen sebre aont está girat es paperot madrileny, condemnat a pagar ses 150.000 pessetes; i lo que sobrarà serán «caixistes» que admetín ses llibretes de 250 pessetes d'En Lacierva. Si en lloc n'hi havia de «caixistes» que les volgues-sen, sobrarien es «caixistes» mallorquins per ferse'n càrrec. D'aixo en responem.

¿No es ver que en fan moltes de riayes aqueys anticlericals de «El Liberal» que es Tribunal Suprem ha batculats i capxifollats i etzufats tan polí? ¿Beneida s'hora d'aqueixa batculada, d'aqueixa capxifollada, d'aqueixa etzufada des Tribunal Suprem an aqueys bandues d'anticlericals.

II

Mentides a rovs

E-hu son això que diuen es paperots anticlericals, un d'ells s'«Obre-retxo Balear», que jesuites, integristes o carlistes han saupats, no falgay-re, milions de pessetes a una senyora de Santander que s'es morta. Així com e-hu diuen ets anticlericals es una solemne mentida. Es fet sembla qu'es que efectivament una senyora de Santander ha deixada per periòdics catòlics una cantidad grosseta, lo qual es estat p'ets anticlericals pit-jor que tres bots demunt sa butza. Sembla que tal senyora no tenia he-reus forsosos, pero que es sortit un parent, que sense cap dret ni veu ara vol anullar sa voluntat de sa morta. ¡Ja n'hi haurá a l'infern de parents per haver esborrossonades p'ets voluntats de difunts, just per avaricia, per ferrasses i per tayanassos.

Si aqueixa senyora, en lloc de deixar tal cantidad per periòdics catòlics, l'hagués deixada per periòdics anticlericals, ets anticlericals de-fensarien tal deixa com sa cosa més justa del mon; pero com l'ha deixada per periòdics catòlics, ara la donen per injusta de tot, i els agradaria fer porerho esborrossonar, i que cap periòdic catòlic arribás a cap creu. ¡Quins polissardos! ¡quins poque-ver-gonyes!

III

Infernals resultats de s'ensenyansa laica.

Un catedràtic d'un Institut de Paris presentá una memoria an es darrer Congrés de la Haya sobre es resultat que ses escoles han donats a França desde que s'hi implantá sa Tercera República. Aquest catedràtic es Mr. Paul Bureau, i divideix en tres periodes es seu estudi: ses escoles desde 1870 fins a 1880; ses escoles desde 1880 fins a 1900; ses escoles desde 1900 fins a 1912. De ses des primer periode diu qu'estaven generalment en mans de frares i monges, i que resultaven un poc deficientes porque ets al-lots no'n sortien tot lo abrinats i coratjosos que seria estat de desitjar. De ses escoles des según periode diu que sa Masoneria, apoderada des Go-

vern de sa Nació, s'hi aficá i va treure Deu i tota relligió, figurantse que ab això tot s'havia d'arretglar i arribar an es euteurucull des progrès, il·lustració i benestar. De ses escoles des darrer periode diu que representen un fracàs ferest, es fracàs complet de s'ensenyansa laica baix de tots es punts de vista. Fa notar Mr. Bureau que, quant s'impiedat guver-namental de França se pensava haver triunfat absolutament contra l'Esglesia i sa Relligió, disolvent l'any 1901 totes ses Congregacions relligioses que se dedicaven a s'ensenyansa, privant l'any 1904 tots es relligiosos d'ensenyar an ets establiments particulars d'ensenyansa, suprimint aquell meteix any s'Embaixada del Vaticà decretant l'any 1905 sa Separació de l'Esglesia i de s'Estat; ab una paraula, quant la França masonica, apoderada fa tants d'anys de sa governació de s'Estat, se creya definitivament victoriosa contra Deu, l'Esglesia i sa Relligió, i que sa seua ensenyansa laica era sa primera del mon per fer sa felicitat d'una nació i per posar la França part demunt totes ses altres nacions,—se trobá dins sa desilusión més feresta, dins es més gros desencant: s'ensenyansa antipatriotica i antisocial. Ve-yau com e-hu pinta Mr. Bureau; dient: «A's dia següent d'aqueixes victories (tot allo de disoldre ses congregacions relligioses d'ensenyansa, privar es frares d'ensenyar, llevar s'Embaixada des Vaticà i separar l'Esglesia de s'Estat) vetaquí qu'un estrany sentiment de malestar, d'inquietut, se manifesta dins sa nació. Ataca es feels, es més purs; sa fe nacionalista aflui-xa, sa confiansa i s'entusiasme buyden per fer lloc an es dupte, a sa vacilació, i aquells meteys que foren es més feels col·laboradors i fins ets iniciadors des moviment laic, s'aturen i trampoletgen i reflexionem. ¿Que es? ¿Que passa? Una cosa ben senzilla, que manifestament, inductablement, es bergantells i ses bargantelles de 18, 22, 26 o 30 anys, que s'escola laica ha formats, criats i amarinats que son es vertaders fiys seus, resulten impotents per sostenir i promoure ses institucions i ses taules de sa nostra democracia. No es propi d'un resum tan sumari com el present retreure estadístiques: recordem només que totes elles concorden en so donar aquest terrible testimoni: disminució enorm de sa natalitat (naixement d'infants), augment des nombre de divorcis i aplegaments lliures (d'homo i dona), estensió de sa luxuria i de sa pornografia baix de totes ses seues formes, multiplicació des vendre begudes es-pirituoses i de joves refrectaris an es servici militar, desplegament de s'es-perit d'insubordinació entre es funcio-naris i especialment entre es mestres d'escola, mancap progresiu de sa moralitat i de sa capacitat professional entre ets elegits per sufragi univer-sal. Tots aqueys sintomes i senyes demostren que sa nostra societat (es un francès que parla) no ha trobada encara certament sa formula actual de sa educació nacional. Així com sa gent s'es habituada manco a referir sa seua activitat i sa seua vida a un Ser trascendent i infinit (Deu), consi-derat com a principi i fi, regla i ins-piració de tots ets actes es desig de gaudir i xalar tot lo possible i com més prest millor, sa rebelió contra ses

disciplines socials, tot això s'es desin-volt, i ja no están conformes d'haver de seguir docils, modestament, cadas-cú an es seu lloc, si aquest es baix, humil.—Així, a qualsevol banda gi-rem ets uys, tocam ab ses mans que baix d'aparicions ilusionants, es su-friment es massa viu dins aqueixa gran societat democrática que ab s'escusa d'organisar sa seua vida se-gons principis puraments racionals, ha volgut treure defora i esveir Aquell que es dins ses rels de sa me-teixa raó, com es dins ses rels tot lo que viu, se mou i existeix: «in eo vi-vimus, movemur et sumus».—Sa gran esperiencia escolar instituida durant sa década de 1880-1890 ha fracassat, i es resultats que es possible analizar metodicament, mos semblen funestis-sims en ses seues conseqüencies. Així també cada dia aumenta es nombre d'homos imparcials i deslligats de to-ta preocupació política, que hu rego-neixen llealment... Es fet es que s'e-rrada está a la vista, i dins breu temps e-hi haurá que regoneixer que es remey no se trobará més que dins sa síntesis (s'aplec) de s'espirit relligiós catòlic i des pensament modern.»

Si ets anticlericals, si es partidaris de s'escola layca fossen gent capaç de pensar i de reflexionar, pensarien i reflexionarien demunt aqueys resul-tats de tal ensenyansa de s'actual Re-pública Francesa, pero son una gent ets anticlericals que fa estona que l'han perdut an es pensar i an es reflexionar. Com a bons mis-satges d'En Barrufet volen a totes passades s'ensenyansa laica, sensa Deu, per més resultats desastrosos que vegem que dona. Que els es a ells si el mon fa uy, i tot se'n va en orri? Sa questió es donar gust an En Barrufet, i lo demés vaja com vaja.

IV

S'«Animalot pudent» fent de lo que es

Dissapte pasat, mentint i calumni-antmos a la descosida, mos atribueix unes paraules aont mos fa dir que «hem averiguat per secret de confes-sió» un crim d'un des seus redactors i que publicam tal «secret de confes-sió». Sols un animalot tan animalot com es Puput es capaç de fer bro-mes tan sacrilegues, tan horribles com aquestes! Es que es Puput no sap motar de coses de Relligió que no bram. I llavò se queixa de si el tractam d'animalot! Pero ¿que es un puput més qu'un animal de p'oma pudent? I lo més pudent des Puput de paper son ses seues males obres, propies d'un que En Banyeta-Verda ja'l té enforçat.

¿Vos feys contes que es Puput haja contestat ni mitx mot a lo que li di-gürem fa quinze dies sobre s'enfilay de mentides i calumnies que va posar an es capellans i monges d'Al-gayre sobre ses Congregacions de Fiyes de Maria, del Cor de Jesús i Mariana? No, fiyets, ni mitx mot. Lo que fa, publica una carta figurant que es d'un «congregant marí» que diu un altre enfilay de mentides, que lo que més fan es oy i una altra cosa que no volem anomenar per no ofendre es nas des qui mos lletgeixen.

I es que s'«Animalot pudent» e-hu fa així: publica mentides i barbaritats de tal poble i de tal altre: noltros mos enteram de bona tinta, i li apu-

ram ses mentides i li provam qu'ha calumniat com un noningú i ell no se cuyda gens de defensarse ni de posarse a bon lloc davant es públic, sino que, tantes me'n digueu, segueix escampant altres mentides i altres calumnies, es més descansat i desenfret del mon. Vaja! Es un animalot de ploma pudent ab tota s'es ensió de sa paraula!

V

Lo de s'Arquebisbe, President d'una República.

Ara en porem donar més fites clares jo anticlericaltxos tarambanes de per aquí! Es que a sa República de Sto. Domingo, devers Cuba, un metge d'Espanya, fa devers un any e-hi esclatà una revolució, i assassinaren es President, Sr. Cáceres. Es seu sucesor, don Eladi Victoria, va veure que la cosa jugava tan brut que, per no ésserhi domés, buydà de sa presidencia; i a les-hores es *Congrés Nacional*, segons ses lleys d'allà, hagué d'eleger un President interi per que aquest cridás eleccions ordinaries de President i meutres tant dugué es pondo de sa República, *verbo*, comandás. Anaven tots es politics tan esqueixa magraner i tan desavenguts, que, a la fi, com prou s'hagueren fet cloquetjar es cap sobre qui farien President interi, un va proposar i tothom acceptà que tal President fos l'Arquebisbe

DE TOTES ERBES

Es metge Guinyot

Això era i no era... Bon viatge fassa la cadenera. Per voltros un aumut i per mi una barcella.

Idò heu de creure i pensar i creure que quant ets animals parlaven com ses pedres ara, e-hi havia un home que nomia el Sen Guinyot, casat, sensa infants, més pobre que es ropit, que molts de dies li succeia un pas molt ferest: acabava primer es pa que sa talent; i el pobret se quedava ab sa panxa plena de rués, i no hu volgueu sebre sa corredissa de rates que s'hi sentia. L'homo arribà a estarne massa cansat, i agafa sa dona un día i li diu:

—Saps quina la m'havia pensada?

—Quina? diu ella.

—Comprarme un vestit de metge, i anarme'n a fora terme fent es paper de metge nou, veyam si d'un vent o altre me surt cap ventura que mos trega de sa miseria que patim, com tu veus.

Sa dona trobà qu'era un desbarat gros de tot perque ni tenien per comprar es vestit de metge i llavò que s'esposava a matar qualque malalt en lloc de curarlo, i a les-hores correria perill de deixarhi ell es pellet també.

Ab això arriba a oreyes d'En Guinyot que a un poble veynat s'era mort un metge, i ja s'hi esquitxa, i demana per amor de Deu i per amor de sa Mare a sa familia des mort si li darien d'almoyna un vestit d'aquell senyor doctor que se'n era anat a veure St. Pere. Aquella familia va esser de tan bon manament, que dona un vestit des mort an aquell malanat d'En Guinyot, que el se posà tot d'una, i ja li va haver envelat cap a fer de metge.

Camina caminarás, topa a un hostal, demana per romandrehi, li diuen que sí, i l'homo s'hi estigué un quants dies, ben menjat i ben begut, i ell ben alerta a dir res de pagar ni d'anarse'n!

S'hostaler,—qu'era més viu qu'una centella i que no hi havia anador ni venidor que li pegás cap porro may, *verbo* que se'n anás sensa pagar, perque ell los anava ben a l'uy al bou,—un día com En Guinyot acabava de dinar, s'hi acostà i li enfloca aquesta:

—Senyor, que perdón de l'enfado; pero vostè ja fa un parey de dies que es aquí, i encara no mos ha fetes ofertes de res, i voltros, vostè ja hu veu,

(1) La'm contà mo'n germà Andreu, de Manacor.

d'aquella illa, el Dr. Nouel, persona de gran talent i de vasta cultura, i d'un prestigi i d'una reputació extraordinaria. L'Arquebisbe no cregueu que digués:—No hu vuy! no hu ruy! posau'm'ho dins sa capulla! Res d'això; va consultar el Papa; el Papa li va dir que acceptás; i va acceptar, i per això ara el tenim President de sa República de Sto. Domingo. I ¿sabeu per que tothom d'aquella República l'ha volgut per President? Perque no n'han vist altre que pogués servir per tal càrrec, que estigués en condicions per treure es carro de s'encallador aont es revolucionaris el tiraren; perque la gent ha eregut que sols el Sr. Arquebisbe poria salvar la situació.

¿E-hu senti, republicanetxos anticlericaltxos de per aquí, que no saben estar que no malparleu des capellans, que no fassau la guerra a tot lo que sia Relligió, a tot lo que fassa olor d'esglesia? ¿E-hu senti? ¿E-hu veys com aqueys republicans d'América no son com voltros? ¡Ah! Es que voltros no sou republicans de bon de veres, no! No sou més qu'uns bandues d'anticlericaltxos, desfresats de republicanetxos! ¡No sou més qu'uns farsants, deshonradors de sa República, qu'es una classe de govern, que, si es qui el manetgen son bons, pot resultar tan bo com sa meteix Monarquia. Pero es allò: mala gent no pot fer bona processó.

manada grossa, i ja li estreny cap a s'hostal.

E-hi arriba, diu que li posin una olla mitja d'aygo demunt es foc, le hi posen, ell e-hi tira ses vaumes, i ella cou qui cou. S'olla pren es bull, la fa llevar des foc, i diu a s'hostalera:

—Si voleu que sa vostra fia suri, si voleu que pronte haja tirat es mal a sa paret, feys tot quant vos diré, pero just així com vos ho diré! ¿Estam?

—Diga, senyor Doctor, qu'hem de fer, i hu farem sens falta! diu s'hostalera.

—Idò bono, diu En Guinyot. Heu d'escolar aquestes erbes, i es suc sa malalta el s'ha de beure tant calent com puga i an es meteix temps de ses erbes heu de fer una coca i plantarla demunt es ventre de sa malalta.

S'hostalera hu fa així: comensa a fer beure d'aquell suc a s'al'lota, an es meteix temps que fan sa coca de ses erbes, i la hi planten demunt es ventre, i la hi fermen ben subje per que no li caiga.

I allà sa pobre al'lota glops i més glops d'aquell xerumbo calent, d'aquell brou de vaumes!

¿Que me'n direu? Ell es brou i sa coca li mogueren tal revolució dins es ventre que al punt no hi va haver qui hi parás: va rompre per baix i per dalt, i d'aquell pa que sa pobre al'lota se sentia dins es ventre, ja no'n cantaren pus galls ni gallines; tot va sortir més que depressa.

S'al'lota, naturalment, romangué abatuda de s'estray qu'havia fet per buydar tanta de cosa com tenia aturada dins es ventre, pero quedá sana i bona.

S'hostaler i s'hostalera en romangueren ab sos cabeyes drets, se'n feyen creus, no hi cabien de goig i de gubansa, botaven d'alegría, com era natural.

S'hostaler agafa En Guinyot, i li diu:

—Sr. Doctor, vostè m'ha curada sa meua fia; diga que ha gonyat, i sa seua boca serà mesura.

—Això si que no hu faré! diu En Guinyot. Vos meteix donaume lo que trobeu, si estàn satisfet de sa cura.

—Si hi estic satisfet? diu s'hostaler. E-hi estic tant, que no puc pus.

I ¿que fa s'hostaler? Se'n entra dins sa cambra i al punt surt ab un serró de diners. L'obri i conta an En Guinyot trescentes lliures, tayada redona. Les hi posa dins sa ma, En Guinyot les s'embutxaca, se despedeix d'aquella casa, i *tras-tris-tras* cap a casa!

Com se dona el me veu vestit d'aquella manera i ab aquella dinerada, no va voler creure que hagués guanyat tot allò ab tan poc temps, i se posa a dir:

—¡Això no pot esser qu'hages gonyat tant! ¡Això es que n'has feta qualcuna! ¡Deuen esser robats tants de diners! ¡Com jo hu veig! ¡Ara ja hu veig que vendrà sa Justicia a menarte'n a sa presó!

En Guinyot la deixá esquenyar tant com volgués, i la dona al punt s'apacivá; i no vos dic res si ab aquelles trescentes lliures comensaren a campar polent.

Ab això succeí un dia que la Reyna d'allà, molt afectada de peix com era, en va voler menjar massa; se descuyda una mica, i una espina li queda entressada dins es canyó. Prova qui prova de fer-la-se passar per endins o de treure-la-se, no hi va haver dona, no va esser capaç, sino que, com més anava, més endins s'aficava. Al punt la reyna va perdre es coratge de tot, i comensá a fer contes d'allò d'allò.

Criden es metges del Rey, i allà puny qui puny dins es canyó de la pobre Reyna, i res; com més anava, s'espina com que s'aficás més. Criden altres metges; i, si poc havien aclarit es primers, manco aclarien es segons i es tercers i es quarts.

Aquí aquell hostaler que En Guinyot li havia curat sa fia, se presenta an el Rey, i li diu:

—Senyor Rey, venc a ferli a sebre, per lo que li puga convenir, que jo tenia una fia malalta, que cap metge la m'havia sabuda adobar, fins que la mostrárem a un que li diuen es *Metge Guinyot*, que ab sa primera recepta que li va fer, la me deixá sana i bona.

Tal volta aqueix metge li sabria curar la senyora Reyna, Deu ho fassa, si convé.

Bona la hi va haver dita s'hostaler an el Rey! Li demana tot d'una el Rey ses entressenyas d'En Guinyot, fa enganxar un cotxo ab quatre mules, i cap a cercar es Metge Guinyot, més que depressa.

Parteix es cotxo, i *drinya-drinc! drinya-drinc! drinya-drinc!* de d'allà, i es cotxer; bones llenderades a ses mules! que se'n anaven com a coets!

I ara deixem que ses mules fassen sa seua via i qu'es cotxer i es criats que se'n du ab ell fassen s'aviona per trobar aquest bo des Metge Guinyot, veyam si tendria tranc de treure aquest dimoni d'espina de peix entressada dins es carcabòs de la senyora Reyna.

No res, una mica de paciència fins dissapte qui vé, que si Deu ho vol i Maria i som vius, veurem com acabá tot aquest eniumenlat.

(acabarà)

JORDI DESREES

¡Santes i alegres!

Com dimegres qui vé ja es Nadal, sa gran festa de tots es cristians i de tots *homos de bona voluntat*, LA AURORA, desitja a tots es seus lectors i amics ab totes ses seues families, parents i benefactors unes Festes de Nadal santes i alegres en Deu nostro Senyor, això es, ben plones i farcides de gracies i dons espirituals i temporals, es qui millor convenguen pe' s'ànima i p'es cos, no sols per enguany sino per molts d'anys, fins que el Bon Jesús voldrà; i que Deu no mos deix morir, que no mos haja perdonats! ¡Amèn!

En PICA-PICA

que fa la pretxa

Tuuda a s'«Obrer Balear»

S'«Obrer Balear» ja no posa allo de que es trebayadors tenguin obligació de fer propaganda per ell cercantli suscriptors i gent que el lletgesqui. ¿Haurá retirat sa cansoneta que repetia cada dissapte perque «En Pica-Pica» li va dir dos mots de la veritat? Sia per lo que sia, es cosa de fer una alegraya. Finis finis, un doy manco es un doy manco i beneit sia Deu. Ara lo que estaria polít es que s'«Obrer»; volgüent donar un altra passa ben donada, fés a sebre an ets seus lectors que no hi ha nigú que amb conciencia el pugui lletgir. ¿E-hu farà s'«Obrer Balear»? Jo diria que no. ¡Es una llástima! Perque ¡ell no hu es lletgidor s'«Obrer Balear»! Des cap fins a sa coa está fet una oyosidad. Figuraavos que ara li sap greu que sa prensa de Barcelona hagui protestat de sa endemesa horrible que En Pardiñas va fer an En Canalejas assassinantlo, i arriba a dir que es diaris que feren tal protesta cometereu un crim de lesa-humanidad! ¿En voleu veure de més salades, dic, de més oyoses?

Per s'«Obrer Balear» e-hi ha una teoria que li permet aixicar En Pardiñas fins a s'altaria d'En Maura o posar En Maura an es lliwell d'En Pardiñas. ¿Voleu coneixer aquesta teoria? Idò diu s'«Obrer Balear» que sa panxa es un determinant des cervell; que si sa panxa está a plom, es cervell funciona bé, pero que si sa panxa no s'alimenta lo suficient o s'alimenta més de lo necessari, es cervell va desbaratat. Sa panxa d'En Pardiñas no s'alimentava lo que seria estat menester, ¡de resultes de sa pan-

xa es cervell d'En Pardiñas se va entorbellir i vetaquí qu'En Pardiñas va resoldre enviar En Canalejas a l'altre mon.

Sa panxa d'En Maura té més de lo que vol; de resultes d'aquesta excessiva alimentació an En Maura es cervell li fa fetxtida i vet-aquí per que aquest va fer matar En Ferrer i Guardia. Per que la gent protesta des crim que En Pardiñas va cometre contra En Canalejas, i no protesta de que En Maura fés lo que va fer ab En Ferrer, essent sa meteixa, sa causa d'una i altra mort, sa panxa? massa buyda o massa plena? Així raciona s'«Obrer Balear». ¿No es ver que no s'amoca amb so colzo es paperot? Només es que s'«Obrer» protesta de sa mort d'En Ferrer i Guardia, dependesqui o no dependesqui de sa panxa d'En Maura, i no vol qu'ets altres protestin des crim d'En Pardiñas. ¡I visqui sa lògica de s'«Obrer Balear!»

Pero ¿vol no esser tan aubercoc s'«Obrer Balear»? ¿Per que l'enviaren a l'altre mon an En Ferrer i Guardia? Perque era un membre corromput i corruptor desa societat; isasocietat vulga no vulga s'«Obrer Balear» i compara, té dret de tayarse un bras o una cama qu'están cangrenats. ¿Vol dir ara va esser En Maura que va matar En Ferrer? ¿Ous nials va esser En Maura! Això s'«Obrer Balear» e-hu ha de contar a qualque tia, si en té cap de beneyta, perque lo que es an es que no som de sa seua nissaga biduina no mos ho farà creure. En Ferrer el fusellá es Tribunal Militar p'es delictes horribilissims que havia comesos i fets cometre durant sa «seimana trágica». Si, En Maura n'es ben net de sa mort d'En Ferrer; en Pardiñas assassinant En Canalejas, va cometre un crim que mereix sa reprovació de tothom. Tengúes sa panxa buyda o la tengúes plena, estimás En Canalejas o l'odiás, fos En Canalejas un sant o un dimoni, En Pardiñas no'l poria matar. ¿Qui era En Pardiñas per dispondre de sa vida de negú? Per això totes ses persones de cara i uys protesten de s'assassinat que cometé En Pardiñas. Sols es partidaris de s'«atentat personal» deixen de protestar d'aquesta feta i sols s'«Obrer Balear» recrimina que sa gent d'orde s'indigni devant ets atentats anarquistes.

¿Ay En Pardiñas va matar perque tenia sa panxa buyda? ¿Quants n'hi ha que le hi tenen tant o més que no le hi tenia eil abans de rebre diners per anar a cometre s'assassinat, i no obstant no maten nigú! ¿O son de l'art o no hu son! ¿I que tenia també sa panxa buyda En Lerroux quant deya: «Robau!» «calau foc!» «matau!» ¿La hi tenia també En Ferrer i Guardia quant volia matar el Rey, ses Autoritats de Madrid, es militars, es capitalistes, es capellans, es frares, ses monges? ¿Bona casta de tenir sa panxa buyda! ¿Hala hala, «Obreretxo!» ¡no mos fassis massa riayes! no sia cosa que mos espenyem sa panxa de tant de riure! ¡Perque tammeteix en fa massa de riayes això que t'emboliques i te metgenques de sa panxa!

I així mateix comprenc que s'«Obrer Balear» estigui a favor d'En Pardiñas. ¿Que feu En Pardiñas més que lo que vol s'«Obrer Balear»? S'«Obrer Balear», encara que digui que no vol s'«atentat personal», el desitja. ¿No es ell que sempre está defensant En Pau Iglesias? Ido ¿que no sap qu'En Pau Iglesias predica s'«atentat personal» fins i tat dins ses Corts? I sobre tot basta lletgir un poc s'«Obrer» per veure que está per s'«atentat personal.» Per això es paperot, quant veu que tothom reprova s'assassinat d'En Canalejas s'enfada, i planta cara a

sa prensa de Barcelona i li diu qu'ha comes un crim de lesa-humanitat! ¿Vol se'n anar a fregir ous de lloca s'«Obreretxo Balear»?

Caramull de doys

S'escriguedor de s'«Obrer Balear» que se firma Max Nordau no sé aont pestes va muyar sa ploma aquesta setmana passada. Lo cert es que va escriure un article tan asquerós que faria oy an el rey-porc. Comensa aquest escriguedor de s'«Obrer Balear» per dir que sa Relligió «desmoralisa tota sa nostra existencia pública i privada» ¿Si en deu dur de ferradures aquest Max Nordau! ¿I que no sap En Max Nordau que sa moralitat suposa sa relligió, i que sensa sa Relligió sa moralitat es una paraula buyda de sentit? ¿Com es capaç En Max Nordau de coneixer sensa relligió si un acte es moral o immoral? Ido ¿i te barra En Max Nordau de dir que sa Relligió «desmoralisa tota sa nostra existencia pública i privada»? ¿Sa necessita tenirle-hi clos an es carabassot per amollar una batayonada, una blasfèmia com aquesta!

Llavo té pit En Max Nordau per afirmar (no'n dona ni'n donará cap prova ni mitja) que sa Relligió es una mentida; i, partint d'aquí, diu que «s'Estad ment quant ordena rogatives, quant anomena Rectors i quant deixa entrar an es Senat es prínceps de l'Esglesia»; que «es Municipi ment quant pronuncia sentencies de condemnació per sacerlegis o per ofenses a ses Associacions relligioses»; que «es sacerdot ment quant permet que'l paguin per actes i paraules qu'ells sap que son una ridiculesa»; que «es ciutadà ment quant respecta es capellans, combrega i fa batiar es seus fills». ¡Totes aquestes animalades diu En Max Nordau! I encara no s'atura aquí aquest miserable. Diu que es capellans roben es doblers amb sos sufragis per ses animes del purgatori i que son per l'Europa lo que son es «curanderos» per l'América i els que fan bruixerías per l'África. Sa queixa de que la gent respecti i obeesqui es capellans, es bisbes i es cardenals. Se riu del Papa i el compara a un «lama» (sacerdot des tártars). Fa befa de sa liturgia de l'Esglesia i diu que s'existencia des capellans es una cosa intolerable. ¿No es ver que fa oy tot això que diu En Max Nordau? ¿I que li han de contestar an aquest bàmbo! Si ara jo afirmás que es sol es una ilusió, una mentida, i partint d'aquest principi anás treguent conseqüencies com En Max Nordau ¿quina contestació mereixeria? Segurament tothom se riuria de mi i me tractarien d'imbècil. ¿No hu veu an això En Max Nordau? Es necessari que hu provi s'escriguedor de s'«Obrer Balear» que sa Relligió es una mentida. ¿Per que no hu prova? ¿O noltros hem de creure que la Mare de Deu havia nom Bet perque hu afirma En Max Nordau? ¿Proves, proves, mestre torrefaves! ¿Que'm posa En Max Nordau que no'n presentarà cap de prova de que sa Relligió sigui una mentida? ¡Es comodo es sistema d'escriure bestieses que tenen ets escriguedores de s'«Obrer Balear!» Afirmen ses coses, i si LA AURORA demostra que tals afirmacions no treven cap a carrer, fan com que despreciar LA AURORA i continuen escriguent barrabassades. ¿I es de s'«Obrer Balear» van de bona fe? ¿Això se diu tenir confiança amb sa «firmesa» des principis? ¿Per que no los volen disentir? ¿Per que no contesten LA AURORA? ¿Per que no admeten una polémica? ¡Hala, Max Nordau de s'«Obrer Balear» ¿que hu voleu que mos provem ses crestes a veure si o no sa Relligió es una mentida? Ja direu coses! Vos esperam... d'asseguts.

Acaba s'articletxo En Nordauetxo diguent que, si es teolog té raó, hem

d'admetre que es fisiolog diu mentides, i si admetem que es fisiolog está dins sa veritat, hem de concedir que es teolog es un mentider. ¿I per que, senyor Max Nordau? ¿No me dirieu que es lo que motiva aquesta brega que vos deys que hi ha entre sa fisiologia i sa teologia? ¿Que al manco sabeu que vol dir fisiologia i que vol dir teologia? ¿Quen'hi ha de fam!

Cansó de Betlem

¡Vn minyó a Betlem!
un minyó hi es nat.
Anemhi, que plora
de fret enredat.

Tot lo mon s'alegra
del seu neixement,
y l'infern tremola
de la por que sent.

Es fill de l'Altíssim,
Rey del Empireu:
per darmos exemple
demunt payes jeu.

La cova era fosca;
des qu'ell hi es nat
més qu'el sol, com surt,
fa de claredat.

Son tan vius i dolços
els seus resplandors
qu'astorats l'adoren
àngels i pastors.

De lo bo que tenen
tots n'hi fan present;
lletgint dins son cor
sonriu de content.

Amorós los diu:
—Pastor també som,
que cerch les eueyes
perdudes p'el mon.

L'auba se'n adona;
li diu:—Niu hermós,
voleu que us vestesca
de los meus colors?

—Jo no som vengut
al mon per fer planta;
jo vuy per vestit
la virtut qu'encanta.

El sol l'escomet,
li diu—Rey del mon,
de la meua llum
voleu que us corón?

—No vuy, diu, tos rays,
perles ni rubins:
vuy una corona
d'aspres joncs marins.

—Vos plorau de fret;
si ma caló us plau,
¿me voleu per trono,
per bres o palau?

—A alegrar l'espai
te man que te'n vayes;
per bres menjadora
vuy i per jas payes.

Demunt humildat,
aprobi i pobresa
alsaré'l meu trono
d'eterna grandesa.

L'espai el se mira;
queda estasiat
devant tal bellesa,
gloria i majestat.

Li diu.—Vetaquí
estels i planetes,
per bolls, per jugar
les vostres manetes.

—Eynes per fer feyna
desitjen més mans;
per patí en la creu,
tres claus penetrants.

L'estelada diu:
—Mos rays teixiré;
per vos draps i faixa
aviat tendré.

—Jo, diu, vuy d'estopa
les faxes y trenes;
per llibertar l'home
vuy portar cadenes.

La mar diu.—Voleu
tots los meus tresòs,
per endiumenjar
vostro tendre còs?

Mon tresò es ma sanc
d'ell m'enjoyaré;
i el cel i la terra
embellir faré.

Les beyes li diuen:
—¿Voleu nostra mel,
qu'es del camp del Ruth,
del prat de Raquel?

—Per salvá'l blasfem
i el mal parlador
vol patir ma boca
de fel l'amargor.

—Los aucells li canten:
—¡Hossanna, Messies!
tots vos oferim
nostres armonies.

—Vostro cant es dolç;
estim més sentir
devant el Pretori:
¡Pilat fe'l morir!

—¿Voleu ma florida?
li diu l'amel·lé,
Primer que cap abre
per vos la treuré.

—Alegra mos camps,
amel·lé, am tes flors:
vull puresa d'animes,
netedat de cors.

El cor nos demana
el Minyó qu'es nat:
donemlehi de tot,
que'l té ben guanyat:

† ANTONI VICENS SANTANDREU

Un altre mot de femada química

S'altre dissapte dárem conta des superfosfat que es vengut per s'Estació de Manacor, i diguérem qu'era llástima que no l'haguessen acompanyat una trontena de vagons, entre sulfat, i clorur potássich.

Segons en «Wagner», enginyer alemany, una terra molt rica de potassa pot rebre dos, tres, quatre, cinch, i fins i tot sis anys, superfosfat, sulfat amònic o nítrat, i no posarhi potassa, i no acabar sa natural que té es terreny aquell; pero ¡alerta en acabar sa reserva que tenia dit terreny! que es resultat será dolent. Altres vegades havem donat es crit d'alerta demunt LA AURORA, i may mos cansarem de repetirho; posar superfosfat totsol, maldement hi posin sulfat amònic o nítrat; deixar de posar potássich, ja sia sulfat o clorur, es anar tot dret a un desastre. Ses plantes en general, xuclen de sa terra catorze sustancies; deu d'elles, tots es terrenys ne tenen abastament; una qu'es sa cal, molts ne tenen de demés; casi cap, ne té falta; pero n'hi ha tres «fosfor», «nitrogeni» i potassa, son molt poques que ne tenen abastament; i per lo tant es precis donarlosne, si volen cuir bona anyada. Després de molts d'esperiments, així meteix son arribats es més desxonchits, a sebre que manetgen; han afinat que ses terres donen segons sa sustancia més pobre que tenen, i per lo tant, si una terra es pobre de potassa, per més fosfor i nítrógeni que li do neu, no vos fará més que a proporció de sa potassa que tenga, i mentres una terra, ab superfosfat per ses lleguminosas, i ab superfosfat i sulfat amònic o nítrat per es cereals, don bones anyades, es que es molt rica en potassa. Si sa potassa donás a conèixerse, a sa ferratge, la la gent tendria més esment a posarne; pero com aquesta sustancia solament serveix per granar, tant si és es fruyt com sa part llenyosa; en no mesurarho o pesarho, no se coneix gaire, i sobre tot si no hu volen conèixer. Altra habilitat té sa potassa i es aumentar es sucre a tot fruyt que en tenga; per exemple, a sa viunya li afegeix molt de sucre, i per lo meteix alcohol; i llavó té sa preferencia de parar que es reims no se perdin; amb una paraula, a tota planta e abre que fa es fruit dolç, li convé sa potassa. A una terra que té sa còstum de que es blat o s'ordi s'hi age-

guen, convé donarli de quinze o vint kilos per cortó, a fi de que, tenguent sa canya més granada, no siga tant bo de tombar.

A qualcú pareixeré un alemany, perque com tothom cerea fer l'article, i ets alemanys tenen casi tota sa producció de potassi a ses mines d'Strosfurt, generalment els enginyers alemanys preguen per la patria; i com es natural, no recomanen lo mateix es francesos, per un patriotisme mal entés.

Un altre dia darem una ressenya de ses opinions més respectables per lo que toca a sa «femada química», comensant p'es fosfor, que se dona per medi des superfosfat o ses «Escories Tomàs»: sa potassa que també se dona per medi de dos elements: clorur i sulfat potásich.

ANDREU ALCOVER.

J ara escoltau EN VERA-VEU

¿Es Sants Pares a favor d'«El Rayo»?

Per combatre més es dret naturalíssim de propietat individual, «El Rayo» mos cita passatges de Sants Pares, com St. Basili i St. Ambrós i s'escusa de posarne d'altres de St. Crisostom, de Sant Agustí i St. Geroni.

Fa temps que les coneixiem a tals cites. Lo que hem de dir an es d'«El Rayo», es que ses paraules que citen no les han de prendre al peu de la lletra, de cap manera; elles no son estades may una condemnació positiva i dogmática de sa propietat. May per may es Sants Pares de l'Església Católica porien tenir tal intenció. ¿O per ventura no sabien ells, més que qualsevol altre, que ¡Deu ha escrit dins sa consciencia de tots ets homos qu'han viscut, viven i viuran després de noltros i que hu escrigué an el Sinai, aquest manament: **No robarás?**—I ¿que vol dir aquest precepte o anarquistes de «El Rayo»? ¿Que signifiquen, si no son en sí un regonèixement, una afirmació implícita des dret de propietat? Veyam! ¿Com poreu robar voltros, si un altre no té? ¿Porer dir en veritat que robau an es vostro reynat, aquest no té una creu ni un roegó de pa? Es pecat des lladre, es càstic d'es lladre suposa necessàriament es dret de posseir en propietat.

Aqueys Sants Pares que voltros citau, o anarquistes d'«El Rayo», parlaren tan fort i tan crú, perque, com ells estaven presos d'un alt sentit de caritat i de justícia i de germanor i de rectiut, los conmovien, los irritaven ets abusos, ets egoismes, ses dureses, ses miseries, ses injustícies que contemplaven dins sa seua societat. Per això usaven un llenguatge tan gropellut. Era que ells se deixaven dur de sentiments des seu cor apostòlic, més que per sa justesa i sa inflexibilitat de s'enteniment, de sa raó; parlaven més com oradors que com-e filosofos; parlant plens de compassió p'es desamparat, p'es desgraciat, i no miraven tan prim tan prim ab sa materialitat de ses paraules que los sortíen.

Tan gran i tan fonda i tan sincera fraternitat professaven i predicaven an es seus feels aqueys Sants Pares, que hagueren volgut tal volta que reynás sa igualtat entre ells, no-més per que ningú sufrís, per que tots tenguessen aquella quantitat de bens que es necessaria, segons diu St. Tomás, per dur vida honesta i virtuosa.

Empero, tal igualtat no la predicaren may, es dret de propietat no'l negaren; quant plantetjaren directament es dret de propietat, no duptaven ¡qu'havien de duptar! de de dir qu'era ben i ben lligítim. ¡Quantes vegades parlaven an es rics de sa comunitat de bens! Empero ¿per que? Per ensenyarlos, per induirlos a socórrer es pobres. Ets anarquistes de «El Rayo» no mos citaràn un passatge aont cap Sant Pare inciti es pobres a desposseir es rics, ni que diga a cap rey o príncep qu'ajudi an es rics per explotar es pobres.

Sa propietat tots l'han tenguda per

llegítima sempre. ¿Quant han dit ells ni han permès que se digués que sa renunciàcia des bens, de sa propietat fos una obligació, un dever p'es cristians?

¿Que no hu dirien an aixó si es posseir fos il·lègitim, injust, antinatural? ¡Vaja si hu haguessen dit!

Sant Basili és es qui qui té un llenguatge més ferest; idó ell defensa es bens des pobre contra ses pretensions des ric que'l vol esplotar; ell defensa es bens des ric contra el rey que's vulga fer seues ses propietats d'ell. St. Juan Crisóstoms, que troba molt freda se paraula «meu», és es qui'va escomunicar solemnement la emperatriu Eudoxia, de Constantinopla, per esserse apoderada d'una vinya d'una viuda. Naboth, es profeta Naboth, qui va viure més de 400 anys abans qu'el Bon Jesús, va esser també un mártir de sa propietat, perque, pobre i débil, indefens com era, va sebre resistir es poder de N'Acab, rey de Samaria.

Amb aixó qu'hem dit, mos sembla qu'ets anarquistes d'«El Rayo» no'n surten an la seua. Es sants no los favoreixien; may han considerada ells il·lègitima sa propietat particular. Aquesta especie de comunisme que «pareix» que prediquen, necessita s'esplicació, s'aclaració que n'hem donada

Més doys de «El Rayo»

Altra volta *El Rayo* recapitoleja sobre aixó de sa propietat, diguent que s'ha de condemnar s'apropiació de ses coses naturals (*terres*) perque no son ni poren esser de propietat privada.

¿Que li hem de dir a un alicorn qui, per molt que un s'empenyi, dirá sempre es meteixos doys sense donar may de lo que afirma una raó que valga?

No res; diguemli no-més ses raons per que sa propietat particular, lluny d'haverse de condemnar, es precis que existesca.

1.ª Si no hi hagués apropiació privada; si demà decretásseu sa seua abolicció, o escriguedors de *El Rayo*, ¡bona nit pau social, bona nit benestar des poble! Perque, escoltau una petita reflexió. Sa terra, ja sabeu que no es fètil, grossa, bona, per tot, ¡no n'hi ha poques de terres primes, i ben primes! Idó bé; si sa terra fos de tothom, i no hi hagués un bocí d'ella que fos de cap particular, ¿qui seria es beneyt que no voldria conrar, disfrutar sa part, sa terra més grossa, més productiva? ¿Qui seria es curt qui s'aferraria a terres inútils, a ses pedres i roques? ¡¿quantes disputes no hi hauria llavò? ¿Quantes qüestions?... Si ara digameu, veym qu'es impossible que dos germans s'avenguin per esplotar ells dos junts s'herencia de son pare, perque sa indivisió, sa comunitat d'aquelles terres de son pare los fa estar nyic-i-nyac sempre, ¿que succediria es dia que voltros decretásseu que tota la terra sia de tothom, i res de nigú? Si ara se duen tantes qüestions an es tribunals per unes partions mal fetes, per unes fites mal col·locades, per una paret mitjera, ¿que seria llavò? Si ara veym, o hem vistes, tantes qüestions sobre sa propietat de ses aygos de la Font de la Vila, ¿com poreu esperar tranquils que llavò, quant voltros governásseu (que no governareu may), tothom s'entengués perfectament, pacíficament per disfrutar en comú de tota ia terra?

2.ª Si no hi ha apropiació privada, o escriguedors de *El Rayo*, sa bona administració des bens naturals va p'en terra, sa producció minva, se pert, no existeix. En camvi, si ses terres están dividides, cada qual s'ocupa fàcilment en lo seu, organisa millor es seus interessos, combina millor es conreu de modo i manera que, fent es seu gust, exercitant ses seues aptituds, treu de tal terra tot es profit possible. Si sap que sa terra es seua, la cuida am més esment; si sap que será sempre seua, no l'aturarán millores, per a dedicarla a conreus especials, anc que existgesquen anys i anys per porer produirli es resultats, sa remuneració qu'espera am santa esperança; si coneix bé sa seua terra, li farà donar anyades d'allo que es més apta, més bona ella per produir. Ara, si sa terra no es de nigú, i ga-

rriga segura! En aquest estat de coses tan antinatural, qui més hi trebanyaria, sería aquell qui no més cuiria ets aglans de s'ausina, qui no necessita conreu. ¿Qui faria una hora de feyna a un bocí de terra, sabent qu'un altre malfener, am tant de dret com ell, poria anarhi i prendre li lo qu'ell s'hauria fet seu am sa suor de sa cara? ¿Quin desgavell sería aquest comunisme d'ets anarquistes!

Amb una paraula, ¡i voltros, ets escriguedors de *El Rayo*, ¿no estau conformes en que la terra basta per conservar sa vida de s'homo? i no hi estau també en que per aixó son necesaris es conreu, sa ma de s'homo? Idó jo vos dic que s'homo no faria tal conreu, ni duria sa feria de ben cuidar sa terra, ni sa terra donaria lo que pot donar, si sa terra no fos de tal homo, si tal homo no tenia sa propietat d'aquesta *cosa natural*, que deys voltros. «Per que sa terra sia ben conrada, ha dit En Thiers, un president de sa República Francesa, es precis qu'ella sia de propietat particular; sols així s'homo es capaç de consagrarli tota sa seua suor, tota sa seua vida». ¿I encara direu voltros que «ses *coses naturals* no poren esser de propietat privada?

Una pregunta an es paperot anarquista

Diu *El Rayo* de dissapte: «Per noltros tot capital, tota riquesa arreplegada de s'homo, es propietat privada, i baix de tots conceptes tan il·lègitima i arbitraria com sa de sa terra.»

¿Ay sí? De manera, o anarquistes endimoniats de *El Rayo*, de manera que es capital que resulta de ses economies que un fa des producte des seu propi trebay, es il·lègitim i digne de que'l condemnin? De manera que voltros reprovau es capital que se forma estoviant? ¿De manera que no es una cosa bona que n'hi haja, qui, en lloc de consumir tot es producte des seu trebay, reservin, estogin una part per capitalisarla, o per ferla fructificar, per treure'n amb ella nous productes, noves ganancies? ¿No es una cosa bona aixó? Idó aqueixa part, reservada o posada en negoci, que es vertaderament lo que's diu *capital*, ¿voltros gosareu condemnarla? ¿An aixó li direu *robo*? Veyam, ¿i qui perjudiquen aquestes persones, dignes d'alabansa, qui, am so seu propi esforç, am so seu trebay manual o intel·lectual, sia com sia, se fan un capital, més o manco considerable, a forsa d'escusarse de gastar, en ses coses superfluixes i manco necessaries, sa totalitat des producte de sa seua feyna? ¿I aqueix capital, reunit amb aquesta forma, no ls-e perteneix an es qui l'han reunit? ¿O no es fruyt des seu trebay, des seus estalvis, de sa seua sobriedat, de sa seua prudencia, des seu bon govern?

Es mes, empero I ara jo voltros de *El Rayo*! digameu: ¿d'on es sortida sa gran part des capitals? Sa gran part des capitals, vos dic jo qu'es sortida des trebay personal. Si sabeu considerar, reflexionar, experimentar, no me negareu aquesta veritat cada dia comprovada. Si, s'origen, es principi de ses gran fortunes es moltes de vegades sa modesta economia, s'estoviar d'un homo prudent i trebayador, d'un homo de bon manetx qui arrecona lo que hauria pogut mal-gastar; i aquella economia constant, favorida per sa sort, multiplicada per sa previsió, es venguda a esser moltes vegades talment una bola de neu que, rodant rodant, s'es feta grossa i més grossa fins a arribar a esser un capital, fruit de justícia: capital que s'es fet de varies maneres, o bé prenguent a son conte es servicis d'ets obrers, o bé flogantse un a conte d'un altre, trebayant per aquest altre.

Lo qual es pot fer, i se fa, am recitit i justícia, si no sempre per desgracia. Si, devegades es capitals se fan contra tota justícia. I aixó es lo únice que tenen dret ets anarquistes, lo meteix que noltros, de combatre.

¡I que llavonnes se'n venga *El Rayo* a negar sa justícia de tot capital! Aixó ¡se diu capesser s-closos i caps esflorats!

S'aplec de sa Jovintut Conservadora

Va esser diumenge passat a sa societat la «Penya». E-hi acudí molta de gent, i comparegueren senyors joves de Ciutat i de Felanitx a tirar discursos. Per donar la benvinguda an es de Ciutat i de Felanitx parlaren D. Guillem Puerto, metge, i D. Andreu Riera, President de sa Jovintut Conservadora d'aquí, fent grans alabanses d'En Maura i de sa seua política. Llavo descapellaren D. Francesc Florest, D. Antoni Mulet, D. Pau Cavaller, D. Pascual Ribot, D. Antoni Planes, don Pere Ferrer i D. Bartomeu Fons, tots ells de Ciutat i després D. Damià Vidal, don Bartomeu Massutí, D. Antoni Rigo i don Juan Bal·le tots aqueys altres de Felanitx. Tots defensaren com a salvadora sa política d'En Maura i casi tots atacaven fort sa política des liberals, especialment sa des republicans i socialistes, predicadors de s'«atentat personal». Qui ballá també va esser En Lerroux, i ben merescut que s'ho té. Finalment parlá D. Mateu Bonet, «President des Comitè» local conservador d'aquí, enaltint igualment sa política conservadora. Se lletgiren cartes d'adhesió dds Cap des Partit conservador de Mallorca, D. Manuel Guasp i de sa Jovintut conservadora de Sóller, i D. Mateu Bonet expressá es sentiment que es Cap des Partit conservador de Manacor, don Juan Amer, havia tengut de que sa seua poca salut no li hagués permès assistir an aquell acte tan interessant.

Bo es que sa Jovintut conservadora se moga i se fassa parlar des seus cabeys escampant per tot arreu ab paraula calenta i bellugadissa ses sanes idees conservadores, ¡entenguemmos! conservadores de fet, no just de nom, aixó es, ses idees de religió, orde, justícia, equidat, desinterés, generosidat, il·lustració, patriotisme, coses que tanta i tanta de falta fan dins Espanya i especialment dins Mallorca i especialíssimament dins Manacor.

De manera que es joves conservadors ¡en tenen de feyna senyada! que per molta que en fassen ¡no hu sé que farán si l'acabarán ells!

¡Hala, ido, al·lotells, endevant ses atxes!

Secció local

Es dia de Nadal comensarán, com ets altres anys, ses Coranthores del Dulcíssim Nom de Jesús an «es Convent».

Prometen esser molt solemnes.

An «es Convent» enguany entre Matines i «Missa-des-Gall» e-hi haurá Sibil·la, gracies a Deu.

Si noltros comandássem, manariem que que per tot allá ont e-hi ha «Missa-des-Gall», forsat e-hi hagués d'haver Sibil·la.

Lo que també s'ha de conservar a tota ultransa es fer betlem. A totes ses cases, per anar bé, e-hi hauria d'haver betlem.

Tota sa gent menuda que lletgeix LA AURORA, que diguen si deym ver!

Errades des nombre passat

Mos n'escaparen algunes; una d'elles feresta de tot: a sa plana 2.ª, col. 1.ª, retxa 47 sortí *Jesús* en lloc de *Judes*. No compremem com mos passá per may a una errada tan feresta. ¡Que mos ho perdoni el Senyor de tot lo mon i es nostros lectors, que no hu férem apostal!

Ses altres errades no son de gayre consideració N'indicarem algunes: plan. 1.ª, col. 3.ª, retxa 14 sortí *ells* en lloc de *els*; plan. 1.ª, col. 4.ª, retxa 36 sortí *pot* en lloc de *pop*; plan. 3.ª, col. 2.ª, retxa 39 sortí *usa* en lloc de *una*; retxa 87 sortí *Valencia* en lloc de *Valencia*; retxa 94 sortí *ials* en lloc de *tals*; retxa 95 sortí *Valencia* en lloc de *Valencia*; col. 3.ª, retxa 41 sortí *doctrina* per *doctrina*.

¡Ja hu val ab aqueixes errades! ¡I que hu son de bones de fer!